

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Deres ref.: 22/7211-1
Vår ref.: 22/893-2
Saksbehandler: Geir Kristian Hansen
Dato: 19.01.2023

Hørings svar til Kommunal- og distriktsdepartementet - Høring - Veileder for bruk av eID for ansatte i offentlig forvaltning

Innledning

Vi viser til høringsbrev fra Kommunal- og distriktsdepartementet mottatt 2. desember 2022, der vi blir invitert til å gi innspill til utkast til veileder for bruk av eID for ansatte i offentlig forvaltning, med frist 20. januar. Vi takker for muligheten til å gi innspill.

Generelt til veilederen

Bruk av eID er en forutsetning for sikker tilgang til helseopplysninger. Den enkelte virksomhet i helse- og omsorgssektoren vil ha stor nytte av en nasjonal veileder om bruk av eID som legger til rette for at de selv kan velge eID på en effektiv måte. I forarbeidet til veilederen har vi gitt uttrykk for at veilederen bør være tverrsektoriell, og at et tverrsektorielt perspektiv vil sikre de helhetlige behovene best. Vi er positive til formålet med veilederen, og støtter at det blir etablert en nasjonal veileder for bruk av eID for ansatte i offentlig forvaltning.

Vi har ikke gjort en vurdering av arbeidsrettslige temaer da dette ikke ligger til vårt mandat. Vi mener det er viktig at både store og små virksomheter, samt interesse- og arbeidsgiverorganisasjoner uttaler seg om dette.

Vi finner mange sentrale aktører på høringslisten, men vi savner en bredere involvering av kommunene. Bakgrunnen for at dette er at kommunene og spesielt mindre kommuner har store utfordringer med bruk av eID.

Veilederen lister opp en rekke sentrale momenter som det må tas hensyn til ved valg og bruk av eID. Dette vil ha stor verdi for mange aktører i helse sektoren. Samtidig vet vi at mange vil savne helt konkrete råd og prioriteringer. Vår erfaring, er at dette er best gitt som eksempler – eksempler på hvor konkrete virksomheter har valgt å løse en gitt problemstilling, og hvilke kriterier som var styrende for deres valg. Et eksempel på dette er kapittel 4.3 der oppfordres det til at partene skal komme til enighet. Her ville det vært til stor hjelp, om en kunne vise til hva en slik enighet har resultert i hos virksomheter som har drøftet dette med sine ansatte.

Direktoratet for e-helse

Sentrale behov i helse- og omsorgssektoren

Når vi går mer inn i detaljene i veilederen, ser vi at det mangler et viktig perspektiv ved vurderingen av hvilken eID-løsning man bør velge som arbeidsgiver. Vi mener det er viktig å vurdere det funksjonelle behovet man har i den aktuelle arbeidssituasjonen, det vi si behov og krav til identifisering, autentisering, tilgangsstyring, sporing og den praktiske gjennomføringen av dette i den aktuelle arbeidsprosessen.

Eksempler på behov som skal dekkes:

- Behov for helsepersonell å se helseopplysninger for pasient i pasientens journal på ett medium som benyttes av mange ulike helsepersonell.
- Behov for helsepersonell å legge inn helseopplysninger i pasientens journal på ett medium som benyttes av mange ulike helsepersonell.

Eksempler på krav som må oppfylles i noen av arbeidsprosessene kan være:

- Krav til innlogging uten fysisk berøring med medium/skjerm. Kravet kan komme fra smittevernskrav eller fra krav knyttet til at man allerede benytter begge hender til andre oppgaver. Eksempel her kan være smittevernskrav som følge av en pandemi eller krav til arbeidsprosessen på en operasjonsstue. PS! Det har vært gjort forsøk med stemmestyrte oppslag i journal på operasjonsstuer. Stemmegjenkjenning kan jo også være en mulighet for selve autentiseringsprosessen også.
- Krav til svært hurtig innlogging (og evt. valg av ny pasient), da stadig nye personer skal legge inn opplysninger om pasient på samme skjerm/fysiske medium. Krav kan komme fra mulighet til korrekt journalføring, der f.eks. to helsearbeidere i hjemmetjenesten benytter samme mobile terminal og noterer i journal på skift om den samme pasienten eller om ulike pasienter. Det er krav om korrekt logging av sikker id til helsepersonellet som har lest/oppdaterert journal.
- Krav til sikker autentisering av og tilgangsstyring for helsepersonell som skal behandle pasientens helseopplysninger
- Krav til sikker sporing av identitet og behandlingsgrunnlag for helsepersonellet som utførte behandlingen av pasientens helseopplysninger

Juridisk

Til punkt 6.3 andre avsnitt: «Behandling av særlige kategorier personopplysninger må i tillegg, for å være lovlig, tilfredsstillende minst ett av vilkårene i art. 9 nr. 2.». Særlige kategorier av personopplysninger er ikke relevant i denne sammenhengen. Vi foreslår derfor at setningen fjernes.

Form og forvaltning

Veilederen er omfangsrik med mange og nødvendige forklaringer og kunnskapsmateriale. For bedre lesbarhet og økt fokus på selve veilederen kunne dette med fordel vært lagt til slutt eller tatt ut som vedlegg eller eksterne referanser.

Dokumentet slik det er presentert i høringen, gir ikke noe inntrykk av hvordan veilederen skal virke i nettbasert utgave. Lenking til relevant lovverk og andre relevante veiledere, vil forhåpentligvis ha en tydeligere plass der. Spesielt savner vi en lenke til Normen¹, som er spesielt viktig for aktører i helse- og omsorgssektoren, men som sikkert også kan være nyttig for andre.

¹ Norm for informasjonssikkerhet og personvern i helse- og omsorgssektoren

Et moment som er vanskelig å lese ut av høringsdokumentet og veilederen, er hvordan veilederen skal forvaltes fremover. Dette er et område hvor det kan forventes behov for endringer fremover, og det er viktig at veilederen holdes løpende oppdatert.

Vennlig hilsen

Lucie Aunan
Divisjonsdirektør

Erik Hedlund
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk